

Obsah

Předmluva	11
A. Úvodem	13
B. Význam a vývoj právní úpravy pracovní doby v pracovněprávních vztazích	15
I. Pracovní podmínky	15
II. Zákon o osmihodinové době pracovní.....	15
III. Zákon o zkrácení pracovní doby z roku 1956.....	18
IV. První zákoník práce v letech 1966 až 2006 a jeho prováděcí právní předpisy týkající se pracovní doby a doby odpočinku	20
V. Vyhláška o zásadách pro zkracování pracovní doby a pro úpravu pracovních a provozních režimů z roku 1966	21
VI. Vyhláška o zásadách pro zkracování pracovní doby a pro zavádění provozních a pracovních režimů s pětidenním pracovním týdnem z roku 1968	21
VII. Další prováděcí právní předpisy týkající se pracovní doby po roce 1981.....	22
VIII. Právní úprava pracovní doby a doby odpočinku po roce 2000 do 31. prosince 2006	22
IX. Právní úprava pracovní doby a doby odpočinku v novém zákoníku práce.....	23
C. Pozitivní právní úprava pracovní doby a doby odpočinku	25
I. Východiska pozitivní právní úpravy pracovní doby a doby odpočinku	25
1. Úmluvy Mezinárodní organizace práce vztahující se k pracovní době.....	25
2. Předpisy Evropských společenství o pracovní době	25
3. Judikatura Evropského soudního dvora o pracovní době	28
3.1 Pracovní pohotovost na pracovišti	28
3.2 Částečný zápočet pracovní pohotovosti do pracovní doby.....	29
3.3 Poskytování náhradních dob odpočinku	29
3.4 Pracovní pohotovost a odměňování.....	30
3.5 Výjimka opt-out.....	30
3.6 Osobní působnost směrnice 2003/88/ES	30

II. Pracovní doba jako důležitá součást základních pracovněprávních vztahů.....	31
III. Povaha právní úpravy pracovní doby a doby odpočinku v novém zákoníku práce.....	33
1. Povaha ustanovení zákoníku práce vztahujících se k pracovní době a době odpočinku.....	34
D. Délka pracovní doby.....	46
I. Týdenní pracovní doba (stanovená týdenní pracovní doba)	46
1. Rozsah stanovené týdenní pracovní doby	49
II. Zkracování pracovní doby	49
III. Kratší pracovní doba	51
E. Rozvržení pracovní doby	53
I. Obecně o rozvržení pracovní doby.....	53
II. Rovnoměrné rozvržení pracovní doby	56
III. Nerovnoměrné rozvržení pracovní doby	57
IV. Některé problémy při nerovnoměrném rozvržení pracovní doby	59
V. Formy nerovnoměrného rozvržení pracovní doby	61
VI. Konto pracovní doby	65
1. Obecně o kontu pracovní doby	66
2. Účet pracovní doby zaměstnance.....	67
3. Práce přesčas při uplatnění konta pracovní doby	70
4. Odměňování při uplatnění konta pracovní doby	70
5. Průměrný výdělek při uplatnění konta pracovní doby	71
6. Překážky v práci při uplatnění konta pracovní doby	71
7. Krácení stálé mzdy při překážkách v práci při uplatnění konta pracovní doby	72
8. Zavedení konta pracovní doby v průběhu měsíce	73
9. Dovolena při uplatnění konta pracovní doby	73
F. Jiná úprava pracovní doby a jiná vhodná úprava stanovené týdenní pracovní doby	75
I. Jiná úprava pracovní doby	75
II. Jiná vhodná úprava stanovené týdenní pracovní doby	77

G. Začátek a konec pracovní doby, práce ve směnách, dělené směny, pracovní cesta a pracovní doba	80
I. Začátek a konec pracovní doby	80
1. Stanovení začátku a konce pracovní doby a rozvrh pracovních směn.....	80
2. Pracoviště pro účely začátku a konce pracovní doby.....	80
3. Pracovní doba a případný zápočet osobní očisty do pracovní doby.....	83
II. Práce ve směnách a rozdělené směny	83
1. Příplatek za rozdělenou směnu	83
III. Pracovní doba a pracovní cesta	85
1. Pracovní cesta	85
2. Doba trvání pracovní cesty a pracovní doba.....	85
3. Doba trvání pracovní cesty a práce přesčas.....	86
H. Přestávky v práci a přerušení práce	89
I. Přestávka v práci na jídlo a oddech	89
1. Obecně.....	89
2. Poskytování přestávky v práci na jídlo a oddech, její čerpání, časové rozmezí této přestávky a jeho změny	89
3. Přestávka při pracích, které nemohou být přerušeny	91
4. Opuštění areálu zaměstnavatele v době přestávky v práci na jídlo a oddech	92
5. Přestávka v práci na jídlo a oddech a překážka v práci	92
6. Úraz v době přestávky v práci.....	93
II. Bezpečnostní přestávka	93
1. Obecně.....	93
2. Bezpečnostní přestávka ve vztahu k pracovnímu prostředí.....	93
3. Bezpečnostní přestávka řidičů a člena posádky letadla	94
4. Vztah bezpečnostní přestávky a přestávky v práci na jídlo a oddech	95
III. Přestávka na kojení	96
IV. Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami.....	96
1. Obecně.....	96
2. Nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami a další pracovní poměr.....	98

I. Dny pracovního klidu	99
I. Nepřetržitý odpočinek v týdnu a svátky.....	99
1. Obecně.....	99
2. Nepřetržitý odpočinek v týdnu	99
3. Přesun doby čerpání nepřetržitého odpočinku v týdnu	101
4. Týdenní pracovní doba a její organizace	103
5. Svátek	104
6. Svátek a pracovní doba	104
6.1 Jednosměnný pracovní režim s rovnoměrně rozvrženou pracovní dobou	105
6.2 Nepřetržitý pracovní režim s nerovnoměrně rozvrženou pracovní dobou	105
II. Mzda, náhradní volno nebo náhrada mzdy za svátek a plat nebo náhradní volno za práci ve svátek.....	108
1. Mzda, náhradní volno nebo náhrada mzdy za svátek.....	108
2. Plat nebo náhradní volno za práci ve svátek	110
III. Mzda za práci v sobotu a v neděli a příplatek za práci v sobotu a v neděli	111
1. Obecně.....	111
2. Mzda za práci v sobotu a v neděli.....	111
3. Příplatek k platu za práci v sobotu a v neděli.....	113
J. Pružné rozvržení pracovní doby	114
I. Vývoj právní úpravy pružné pracovní doby v České republice	114
II. Pružné rozvržení pracovní doby a její formy.....	114
1. Charakteristika pružného rozvržení pracovní doby.....	114
2. Formy pružného rozvržení pracovní doby	119
3. Překážky v práci při pružném rozvržení pracovní doby.....	120
3.1 Překážky v práci na straně zaměstnance	120
3.2 Překážky v práci na straně zaměstnavatele	122
4. Práce přesčas při pružném rozvržení pracovní doby.....	122
K. Práce přesčas	124
I. Pojem práce přesčas.....	124
II. Co se považuje za přesčasovou práci.....	125
III. Kratší pracovní doba a práce přesčas.....	130

IV. Týdenní omezení nařízení práce přesčas a vyrovnávací období pro dohodnutou práci přesčas	131
V. Roční omezení nařízené práce přesčas	133
VI. Práce přesčas a další pracovní poměr	133
VII. Práce přesčas a nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami a ve dnech pracovního klidu	134
VIII. Práce přesčas v případě zaměstnance, který nepracuje na pracovišti zaměstnavatele	136
IX. Zákaz práce přesčas	137
X. Nařizování práce přesčas	137
XI. Další dohodnutá práce přesčas ve zdravotnictví	137
XII. Mzda nebo náhradní volno za práci přesčas a plat nebo náhradní volno za práci přesčas	140
1. Mzda nebo náhradní volno za práci přesčas.....	140
2. Plat nebo náhradní volno za práci přesčas	141
L. Pracovní pohotovost	142
I. Obecně.....	142
II. Pojem pracovní pohotovosti	143
III. Odměňování pracovní pohotovosti	145
M. Noční práce	146
I. Obecně.....	146
II. Právní úprava noční práce.....	146
III. Zákaz noční práce.....	147
IV. Odměňování noční práce.....	147
1. Mzda za noční práci.....	147
2. Příplatek za noční práci	149
N. Evidence týkající se pracovní doby a doby odpočinku	150
O. Účast zástupců zaměstnanců v záležitostech pracovní doby a doby odpočinku	153
I. Ingerence odborové organizace v záležitostech pracovní doby a doby odpočinku	153
II. Ingerence rady zaměstnanců a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v záležitostech úpravy pracovní doby a doby odpočinku	154

III. Úprava pracovní doby a doby odpočinku v kolektivní smlouvě.....	155
IV. Úprava pracovní doby a doby odpočinku ve vnitřním předpisu	157
V. Pracovní doba a doba odpočinku v pracovním řádu	158
P. Pracovní doba v dohodách o pracích konaných mimo pracovní poměr.....	159
R. Pracovní doba a doba odpočinku zaměstnanců v dopravě	161
I. Obecně.....	161
II. Hlavní zásady právní úpravy	162
III. Právní úprava podle druhu dopravy	163
1. Členové osádky nákladního automobilu nebo autobusu	163
1.1 Definice.....	163
1.2 Pracovní doba	164
1.3 Pracovní pohotovost a doba čekání mezi spoji	167
1.4 Doba odpočinku.....	169
1.5 Přestávka v práci na jídlo a oddech	170
1.6 Bezpečnostní přestávka.....	170
1.7 Doba řízení	170
2. Zaměstnanci zajišťující údržbu pozemních komunikací	171
3. Zaměstnanci drážní dopravy na dráze celostátní, regionální a vlečce a zaměstnanci mezinárodní drážní dopravy.....	171
3.1 Definice.....	171
3.2 Zaměstnanec pracující letmo	172
3.3 Pracovní doba	172
3.4 Doba odpočinku	173
3.5 Přestávka v práci na jídlo a oddech	174
3.6 Doba řízení	174
4. Zaměstnanci městské hromadné dopravy	174
4.1 Pracovní doba	174
4.2 Doba odpočinku	175
4.3 Bezpečnostní přestávka	175
4.4 Doba řízení	175
5. Zaměstnanci zajišťující provozování letiště	175
5.1 Pracovní doba	175
5.2 Doba odpočinku	176

6. Členové posádky letadla	176
6.1 Definice.....	178
6.2 Pracovní doba	178
6.3 Doba odpočinku	180
6.4 Pracovní pohotovost.....	181
7. Člen posádky plavidla	182
S. Právní úprava letního času	183
I. Obecně	183
II. Letní čas a pracovní doba.....	184
PŘÍLOHOVÁ ČÁST	185
Příloha č. 1 – Fyzická zátěž ve směně.....	186
Příloha č. 2 – Příklad rozvržení pracovního režimu (Rozvržení pracovního režimu 2 : 2 : 3).....	187
Příloha č. 3 – Příklad rozvržení pracovního režimu (Rozvržení pracovního režimu 2 : 2 : 2).....	188
Příloha č. 4 – Příklad rozvržení pracovního režimu - trvalý provoz osmihodinových směn (20 směn – opakující se čtyřtýdenní cyklus)	189
Příloha č. 5 – Příklad rozvržení pracovního režimu – Období s nerovnoměrně rozvrženou pracovní dobou v rámci kalendářního roku	190
Příloha č. 6 – Počet svátků v členských státech Evropské unie v roce 2009.....	192
Příloha č. 7 – Některá soudní rozhodnutí vztahující se k pracovní době	193
Příloha č. 8 – Vybraná ustanovení souvisejících právních předpisů.....	196
I. Vybraná ustanovení ze zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce	196
II. Nařízení vlády č. 590/2006 Sb., kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci	216
III. Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), výňatek.....	219

IV. Nařízení vlády č. 182/2007 Sb., o odchylné úpravě pracovní doby a doby odpočinku členů jednotky hasičské záchranného sboru podniku	220
V. Nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě	221
VI. Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky (výňatek)	236
VII. Vyhláška č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě	237
VIII. Vyhláška č. 466/2006 Sb., o bezpečnostní letové normě	238
IX. Nařízení vlády č. 420/2006 Sb., o zavedení letního času v letech 2007 až 2011	253
Příloha č. 9 – Vybrané předpisy Evropských společenství a Evropské unie	254
I. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/88/ES ze dne 4. 11. 2003 o některých aspektech úpravy pracovní doby	254
II. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 ze dne 15. 3. 2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy, o změně nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3820/85	267
III. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1899/2006 ze dne 12. 12. 2006, kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3922/91 o harmonizaci technických požadavků a správních	274
IV. Vyhláška č. 108/1976 Sb., o Evropské dohodě o práci osádek vozidel v mezinárodní silniční dopravě (AETR)	281